

בס"ד. מוצש"ק פ' בשלח, יו"ד שבט, ה'תשי"ז*

(הנחה בלתי מוגה)

באתי לגני אחותי כלה? ואיתא במד"ר במקומי: לגני לגנוני, דעיקר שכינה בתחתונים היתה, אלא שעל ידי חטא עה"ד והחטאים שלאחריו סילקו את השכינה מן הארץ עד לרקיע הז' (כפי שמפרש במדרש), ואח"כ ע"י עבודת הצדיקים הורידו והמשיכו את השכינה מלמעלה למטה, עד שבא משה שהוא השביעי, וכל השביעין חביבין, והורידה מרקיע הא' למטה בארץ, שזוהי תכלית כל ההמשכות. ועיקר גילוי השכינה הי' במשכן ומקדש, כמ"ש: ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, היינו, שע"י המקדש נעשה ושכנתי גם בתוך כל אחד ואחד – ע"י עבודת הצדיקים, כפי שמבאר בעל ההילולא בארוכה בהמאמר של יום ההילולא מאמר הזהר* כד אתכפיא סט"א (ואתהפכא סט"א) אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין, שע"י העבודה דאתכפיא ואתהפכא נמשך יקרא דקוב"ה (גילוי אור) שהוא בכולהו עלמין בשוה, היינו, אור שלמעלה מעולמות, למעלה גם מאור הסובב כל עלמין (כפי ששייך לעולמות בכחינת סובב עכ"פ), שזוהי המשכת עיקר שכינה, ועד באופן נעלה יותר מכמו שהיתה ההמשכה בתחלת הבריאה. וזהו: ג"כ ענין עבודת הקרבנות שהי' במשכן ומקדש, שזוהי ההעלאה מלמעלה שפועלת ההמשכה דריח ניחוח מלמעלה למטה.

שכו, ב. לקו"ת נשא כ, סע"ב. ובכ"מ.
 (7) ד"ה באתי לגני ה'ש"ת פרק א (סה"מ ה'ש"ת ע' 111).
 (8) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מציינ לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מציינ גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.
 (9) ראה תו"א מגילת אסתר צח, ב. סה"מ עטר"ת ע' שעא. תרפ"ט ע' 40. תרצ"ז ע' 192. ובכ"מ.
 (10) ד"ה באתי לגני ה'ש"ת פרק ב (סה"מ ה'ש"ת ע' 112 ואילך).

(* בהמאמר ניתוספו כמה הערות ומראה-מקומות (הערות א"ב) – ע"פ רשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א בכת"ק ברשימה דלעיל ע' 4.
 (1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על הפרק השביעי מהמשך באתי לגני ה'ש"ת.
 (2) שה"ש ה, א.
 (3) שהש"ר עה"פ.
 (4) ויק"ר פכ"ט, יא.
 (5) תרומה כה, ח.
 (6) ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ תרומה שם ("שמעתי לומדים"). של"ה טז, א. רא, א. חלק תושב"כ תרומה שכה, ב.

וממשיך ומבאר בהמאמר¹¹ שזהו מש"נ במשכן (שעליו נאמר⁵ ועשו לי מקדש) ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים¹², דשטה פי' נטי¹³, כמ"ש¹⁴ שטו העם, והיינו הנטי' מדרך המלך מלכו של עולם, שהוא מצד הרוח שטות שנכנסה בהם, כמאמר¹⁵ אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות, והעבודה היא להפוך את השטות דלעו"ז ע"י שטות (שטים) דקדושה, שזוהי העבודה שעל ידה נעשה המשכת עיקר שכינה בתחתונים.

ומוסיף לבאר¹⁶, שבזה מדוייק גם שמעצי שטים עומדים עשו קרשים דוקא. דהנה, תיבת קרש מורכבת מג' אותיות ק' ר' ש', ואיתא בזהר¹⁷ דאות ש' היא מסטרא דקשוט, משא"כ אותיות ק' ור' הן מסטרא דלעו"ז. ומבאר בהמאמר, שלנגד אות ר' שהיא מסטרא דלעו"ז, ישנה אות ד' שהיא מסטרא דקדושה, דאף שלכאורה התוכן והפירוש דדל"ת ורי"ש הוא מלשון דלות ורישות, היינו, ששניהם מורים על עוני, מ"מ, הרי הם שונים זה מזה לגמרי¹⁸, עד כדי כך שכאשר יחליף דל"ת ברי"ש הרי זה מחריב עולמות¹⁹. ומוסיף לבאר גם ההפרש בין תמונת אות ד' לתמונת אות ר', שבאות ד' שמסטרא דקדושה, ניתוסף יו"ד מאחוריו שאינו באות ר'. דאות י' הוא נקודה שענינה אזעירת גרמה²⁰, שאין לו תפיסת מקום בעיני עצמו, ענין הביטול, שע"ז נעשה כלי לקבלה, וכמשל התלמיד שדוקא ע"י ביטולו כדבעי נעשה כלי לקבל השפעת הרב, וכן הוא בכללות סטרא דקדושה, שדוקא ע"י הביטול, נקודת היו"ד, נעשה כלי לקבל כל הענינים מלמעלה, כמבואר בארוכה בהמאמר דיום ההילולא²¹ והמשכו²² בסעיפים הקודמים (א"ו)²³.

(ב) וממשיך בהמאמר בסעיף החדש²⁴, שהיו"ד שבאות ד' שהוא מאחוריו, עם שהוא אות זעירא מכל האותיות (שהו"ע

11) פרק ג (סה"מ הי"ת ע' 114).
 12) תרומה כו, טו.
 13) ראה המשך וככה תרל"ז פרק לט ואילך. קונטרס ומעין מאמר א פרק א.
 14) בהעלותך יא, ח.
 15) סוטה ג, א.
 16) בהמאמר — פרק ו (סה"מ הי"ת ע' 119).
 17) חלק א בהקדמה ב, ב.
 18) ראה פרדס שער האותיות (שער כז)
 19) פרק כג. הובא בתו"א מגילת אסתר קיח, א.
 20) אה"ת לך פח, א.
 21) ויק"ר פי"ט, ב.
 22) זח"א כ, א.
 23) ד"ה באתי לגני (סה"מ הי"ת ע' 111 ואילך).
 24) ד"ה היושבת בגנים (שם ע' 119 ואילך).
 25) בכל הנאמר עד כאן — ראה גם ד"ה באתי לגני תשי"א-תשט"ז.
 26) סעיף ז — סה"מ הי"ת ע"ס 120 ואילך.

הביטול, אזעירת גרמה, כנ"ל), הנה הוא ראש לכל האותיות, דכל אות הרי תחלתו אות יו"ד, והוא מה שביו"ד נברא העולם הבא²⁵.

וכללות הביאור בזה, דהנה, לעיל בהמאמר נתבאר ענין היו"ד, אזעירת גרמה, שהוא הביטול של המקבל והתלמיד, שעל ידו נעשה כלי לקבל כל ההשפעות וההמשכות מלמעלה. וכאן מוסיף לבאר ענין נעלה יותר בהיו"ד — כמו שהוא מצד המשפיע, היינו, שגם אופן המשכת ההשפעה מהרב שיוכל להשפיע למטה אל המקבל, מרומז באות היו"ד, שזהו מה שהיו"ד הוא ראש לכל האותיות, היינו, שכל ההמשכות וההשפעות למטה שהם ע"י אותיות, שהרי אותיות הם מלשון אתא בוקר²⁶, שמורה על כללות ההמשכה וההשפעה למטה, הנה ההתחלה בזה היא מנקודת היו"ד (שהיא ראש לכל האותיות). ומוסיף לבאר בנוגע לענינו, שזהו"ע שביו"ד נברא העוה"ב.

והענין בזה, שכללות ענין היו"ד, אזעירת גרמה, שהו"ע הביטול בתכלית — ענינו אצל המשפיע הוא הצמצום ועד לסילוק לגמרי, שע"ז דוקא אפשר להיות ההשפעה וההמשכה למטה. וכפירוש הבעש"ט עה"פ²⁷ ויאמר אלקים יהי אור (דלכאורה אינו מובן מהי השייכות דשם אלקים לאור, שענינו אור וגילוי, המשכה והשפעה), "ויאמר הש"י מכח מדת אלקים שהוא מדת גבורה המצמצם האור, מחמת זה יהי אור המתקיים שיוכל העולם לסובלו". והרב המגיד מוסיף ביאור בסיום הפסוק ויהי אור, ד"אמרו רז"ל²⁸ כל מקום שנאמר ויהי הוא לשון צער, וז"ש ויהי אור, ר"ל מכח הצמצום שהוא נראה כמו צער לעולם כו', אדרבה ממנו נעשה האור האמיתי וקיום העולם", וכ"אומרו ויהי ערב ויהי בוקר כו', כי מן הערב שהוא הצמצום נעשה ונתהוה הבוקר", היינו, שאין זה האור שהי' מקודם, שהי' אוא"ס ממלא את מקום החלל ולא הי' מקום למציאות כלל²⁹, אלא אור שבא ע"י צמצום, שזהו"ע ויהי אור, ויהי לשון

(א) כתר שם טוב ח"ב בסופו (סימן רמז).

(ב) אור תורה עה"פ (סוף סימן ב).

(27) בראשית א, ג.

(28) מגילה יו"ד, ב.

(29) ראה עץ חיים שער א (דרוש עיגולים

ויורש) ענף ב.

(25) מנחות כט, ב.

(26) לשון הכתוב — ישעי' כא, יב. ראה

תו"א מקץ מב, ב. לקו"ת במדבר יא, ג.

שה"ש לג, ג. ובכ"מ.

צער, שזהו הצמצום שעל ידו נעשה מציאות האור שלמטה. ובמק"א³⁰ מוסיף לבאר שזהו "כמשל אב (ש)מצמצם את שכלו ומדבר דברי קטנות בשביל בנו הקטן, וגם כל מדות מעשה נערות נולדים בהאב, שאוהב את מעשה נערות כדי שיהי' להבן תענוג כו", ודוגמתו בנמשל, שהצמצום שהקב"ה מצמצם את עצמו הוא בשביל ישראל, כמארו"ל³¹ בראשית (ברא אלקים, שהו"ע הצמצום) בשביל ישראל שנקראו ראשית, שישראל הם בניו של הקב"ה, כמ"ש³² בנים אתם להוי' אלקיכם, ובשבילם מצמצם הקב"ה את עצמו. ומסיים הרב המגיד ש"צמצום נקרא חכמה, כי החכמה הוא האי"ן ע"ד והחכמה³³ מאין תמצא". וזהו ענין נקודת היו"ד אצל המשפיע (בדוגמת נקודת היו"ד שאצל המקבל, הביטול דאזעירת גרמה שע"ז נעשה כלי מוכן ומוכשר לקבל את כל הענינים של הרב והמשפיע), שכדי שיהי' אור המתקיים, היינו, שיהי' מקום למציאות, והמציאות תוכל לקבל האור, ה"ז רק ע"י ויהי לשון צער, ענין הצמצום, שנקרא חכמה, שזהו נקודת היו"ד.

ג) **וביאור** הענין², וגם להבין אומרו ביו"ד נברא עוה"ב דוקא, הנה ידוע שעוה"ב בכללותו ענינו קבלת שכר על התורה ועבודה במשך שית אלפי שנין דהוה עלמא שנקרא בשם עוה"ז, ואח"כ בא העוה"ב שנעשה ע"י תורתם ועבודתם, ובשביל שכר זה דעוה"ב ירדה הנשמה ירידה גדולה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא³⁵. דהנה, אף שקודם הירידה למטה היתה הנשמה בעילוי גדול ביותר, ששייכת רק לעניני אלקות, וכמ"ש³⁶ חי הוי' אשר עמדתי לפניו, אין עמידה אלא תפלה³⁷, וא"כ הירידה למטה לבירא עמיקתא היא ירידה גדולה ביותר, הנה ירידה זו היא צורך עלי', שע"ז עולה למעלה יותר מכמו שהיתה קודם ירידתה. וכללות ענין העלי' הוא כמ"ש³⁸ אחת שאלתי מאת הוי' גו' לחזות בנועם הוי', דנועם

ג) בהבא לקמן (ס"גד) — ראה ד"ה וביאור הענין תרס"ח (סה"מ תרס"ח ע' קסב ואילך)³⁴.

30) אור תורה ולקוטי אמרים בתחילתם. מרגלא בפומי' תש"ט (סה"מ תש"ט ע' 132 ואילך).
 31) הובא ברש"י ורמב"ן עה"פ בראשית א, א.
 32) פ' ראה יד, א.
 33) איוב כח, יב.
 34) ראה מכתב ט"ז שבט שנה זו (אג"ק חי"ד ע' שנו) בהערה — שמציין לד"ה וראה גם סה"מ תרפ"ד ס"ע שג ואילך.
 35) לשון חז"ל — חגיגה ה, ב.
 36) מלכים"ב ה, טז.
 37) ברכות ו, ב.
 38) תהלים כז, ד.

הוי' הוא הנועם שנמשך משם הוי' (כמ"ש בזהר³⁹), שעיקרו הוא אות יו"ד (התחלת שם הוי'), שזהו ביו"ד נברא העוה"ב⁴⁰, ובשביל לחזות בנועם הוי' כדאי כל הירידה.

והענין בזה, דהנה נועם הוא ענין התענוג, וכמו ויהי נועם⁴¹ שענינו תענוג. ויובן מכח התענוג למטה בנפש האדם, שהוא חלוק ונעלה משאר כחות הנפש, למעלה גם מגילוי התרחבות והתפשטות הנפש שמצד התנועה דשמחה שפורצת גדר⁴² ומבטלת כל המדידות וההגבלות, כי פעולת השמחה היא שהנפש וכל כחותי' הם בתנועה של התפשטות, ועד שנמשך ופועל גם באברי הגוף עד לרגלים, שזהו"ע הריקודים. אבל, כל זה אינו התגלות פנימיות הכחות, כי אם שהכחות כמו שהם באים בהתרחבות והתפשטות ועד שנמשך ומתגלה גם בחיצוניות, בהריקוד ברגלים. משא"כ תענוג, הנה אף שגם הוא פועל התרחבות והתפשטות, כמ"ש⁴³ שמועה טובה תדשן עצם, הרי אין זה באופן של התרחבות והתפשטות בחיצוניות, וכמו שרואים במוחש שכאשר האדם מתענג באיזה דבר תענוג אינו בבחי' תנועה בגופו כמו בריקוד וכה"ג, אלא אדרבה, מצד התענוג ה"ה במנוחה, וא"כ, פעולת ההתרחבות (תדשן עצם) אינה באופן שהכחות כמו שהם באים בהתרחבות והתפשטות יותר, כי אם שממשיכים מפנימיות ועצמיות הכחות, והמשכה זו (מפנימיות ועצמיות הכחות) מתגלה ובאה גם בהכחות כמו שהם. ונמצא, שהענוג מגלה הפנימיות והעצמיות שיבוא בפועל. ודוגמתו למעלה, שנועם הוי', הענוג הנמשך משם הוי', שעיקרו אות יו"ד, ביו"ד נברא העוה"ב, הוא גילוי הפנימיות והעצמיות דלמעלה. אמנם, כדי שיוכל להיות הגילוי הנועם הוי', גילוי הפנימיות והעצמיות דלמעלה, צ"ל תחלה ענין הצמצום, המרומו באות יו"ד דשם הוי', ועי"ז יוכל להיות אח"כ גילוי הפנימיות והעצמיות, שהו"ע נועם הוי' שמתגלה בעוה"ב, שעז"נ ביו"ד נברא העוה"ב.

ד) והענין הוא, דהנה, בתחלה הי' אוא"ס ממלא את מקום החלל ולא הי' מקום למציאות כלל²⁹, ואף שבו הי' כלול ג"כ האור המוגבל שאח"כ נתהווה ממנו המציאות, מ"מ, להיותו כלול באור א"ס,

(40) ראה גם לקו"ת פרשתנו (בשלח) בתחלתו.

(41) תהלים צ, יז.

(42) סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך. ובכ"מ.

(43) משלי טו, ל. וראה גיטין נו, ב.

(39) ראה הנסמן ברשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) עה"פ (ס"ע ק ואילך). — וראה גם המקומות בזהר שהובאו בסה"מ תרס"ח הנ"ל, ובלקו"ת שבהערה הבאה.

לא הי' ניכר לעצמו כלל, ולכן הוצרך להיות הצמצום והסילוק שעי"ז יהי' מקום למציאות. וכידוע המשל על זה מרב ותלמיד, דכאשר הרב רוצה להשפיע שכל לתלמיד שאינו בערכו כלל, הנה אף שבודאי יש בהמשפיע גם אותו השכל שלפי ערך התלמיד, הרי שכל זה כלול ובטל באור שכלו של הרב שמשכיל לעצמו, והשכל שלפי ערך התלמיד אינו ניכר כלל, ולכן צריך שיסלק את אור שכלו לגמרי, ואז דוקא יכול להיות המשכת אור השכל שבערך התלמיד המקבל. ולא עוד אלא שגם לאחרי שנמשך אור השכל שלפ"ע התלמיד, הרי זה עדיין כפי שהרב ממשיך את השכל, ולכן, גם לאחרי שנמשך אור השכל שלפ"ע התלמיד, צריך הרב לשער תחילה כלי שכלו של התלמיד, ורק לאחרי שמשער כלי המקבל, אזי ממשיך מנקודת השכל שלפ"ע התלמיד כפי שהוא אצל הרב, שיומשך למטה לשטח המקבל. ודוגמתו למעלה בהתהוות כל המציאות וכל סדר ההשתלשלות, שכללות ההתהוות היא ע"י שם הוי', ע"ש הי' הוה ויהי"⁴⁴, יש בזה הסדר דד' אותיות שם הוי', מהצמצום הנרמז באות יו"ד, עד לשטח המקבל הנרמז באות ה"א אחרונה. דהנה, תחלה צ"ל הצמצום והסילוק שעל ידו יהי' ניכר חיצוניות האור, היינו, האור המוגבל, שנותן מקום למציאות, שאור מוגבל זה לא הי' ניכר תחילה כשהי' אור א"ס ממלא את מקום החלל, כי, אף שגם הוא אינו אלא אור א"ס, אור בלבד ולא עצם, מ"מ, להיותו כמו שהוא בלי צמצומים, ה"ה לפי ערך העצם, היינו בלי גבול, אלא שלהיותו שלימותא דכולא, הרי כשם שיש לו כח בבלי גבול כך יש לו כח בגבול⁴⁵, אבל אעפ"כ, הכח בגבול אינו ניכר, כיון שבגלוי ישנו כח הבלי גבול, אור הבלי גבול. ולזה הוצרך להיות צמצום הראשון שנקרא בשם סילוק, שעל ידו נבדל וניכר חיצוניות האור, וגם חיצוניות האור נתצמצם באופן שיוכל להיות ממנו התהוות מציאות העולמות. והיינו, שפעולת הצמצום היא בב' ענינים. ענין הא', שאור הגבול נבדל מאור הבלי גבול וניכר בפ"ע, ויתירה מזה, ענין הב', שבאור הגבול גופא (לאחרי שניכר בפ"ע) לא יהי' ריבוי אור כמו שהי' קודם הצמצום, שאז הי' גם אור הגבול לפי ערך העצם, ולכן הי' בו ריבוי אור, ופעולת הצמצום היא שלא יהי' בו ריבוי אור. וכל זה שייך רק באור א"ס, שלהיותו אור בלבד ולא עצם, שייך בו ב' ענינים הנ"ל. ההתחלקות דפנימיות האור וחיצוניות האור (אור הבלי גבול ואור הגבול), וענין הצמצום, ששייך רק באור ולא במאור.

פ"ז (פב, א).

44) זח"ג רנז, ב (ברע"מ). פרדס שער א

45) עבודת הקודש ח"א פ"ח.

שער עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיזה"א

ועד"ז בנוגע לבריאת העולמות, שבאוא"ס שלפני הצמצום הי' תחלת עליית הרצון על העולמות, ורצון זה יש בו גם ענין העונג, כמארז"ל⁴⁶ על הפסוק⁴⁷ שוקיו עמודי שש, שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראותו, שזהו"ע התענוג, הנה קודם הצמצום יש בהתענוג ריבוי ותוקף ביותר, ואי אפשר להיות מזה התהוות המציאות, ולכן הוצרך להיות ענין הצמצום שסילק אורו הגדול, שע"ז נפעל גם בהאור שבו הוא הרצון והתענוג על עולמות, שתבוא (עס זאָל זיך אויסשטעלן) נקודה בלבד מעצם הרצון והתענוג על בריאת העולמות, וללא הריבוי והתוקף כמו שהוא לפני הצמצום, ונקרא בכללות נקודת הרושם⁴⁸, שהוא היו"ד דשם הוי', נקודה בלבד. ומנקודה זו נמשך גילוי הקו, שנרמז באות וא"ו דשם הוי' שמורה על ההמשכה למטה. אלא שלפנ"ז צ"ל הקדמת ה"א ראשונה, שענינה השערת כלי המקבל כמו שהוא בהמשפיע עצמו עדיין (שלכן נקרא לפעמים בשם שטח דא"ק⁴⁸). ולאחרי כל זה באה ה"א אחרונה, שמורה על שטח המקבל, שהוא עולם האצילות, אורות בכלים.

אמנם כל זה הוא מצד סדר השתלשלות, שהרצון והתענוג שבעולמות הוא בבחי' יו"ד, נקודה בלבד, נקודת הרושם. אבל לאח"ז נעשה הענין שביו"ד נברא העוה"ב, שע"י עבודת בני' בקיום התומ"צ (שזוהי תכלית הבריאה כולה, בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית), פועלים שמהיו"ד יהי' נברא העוה"ב (שכר תורתם ועבודתם), היינו, שעצם הרצון ותענוג שבעולמות, שזהו"ע נועם הוי', לא יהי' באופן של נקודה בלבד, אלא יומשך ויתגלה בהתרחבות והתפשטות ביותר. וזהו שבשביל עוה"ב היתה הירידה למטה, כי הגילוי דנועם הוי' הוא נעלה ביותר, למעלה ממדריגת הנשמה כמו שהיתה קודם הירידה, שהרי התענוג הוא גילוי הפנימיות והעצמיות כפי שבא בהתרחבות והתפשטות ביותר (כנ"ל בנפש האדם, ועד"ז למעלה).

וזוהו ענין היו"ד כמו שהוא במשפיע, שגם למעלה ישנו הענין דאזעירת גרמה כביכול, שהו"ע הצמצום והסילוק, עד שבא בנקודת הרושם, ובה נכללים כל הענינים שרוצים ליתן למטה להמקבל, כפי שבאים בהתרחבות והתפשטות ביותר, שזהו"ע עוה"ב, נועם הוי'.

(48) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' עז ובהערות

שם. וש"נ.

(46) במדב"ר רפ"י.

(47) שה"ש, טו.

ה) **וממשיך** בעל ההילולא בהמאמר, שהענין דביו"ד נברא העוה"ב נמשך ומתגלה ע"י היו"ד דספירת היסודי (שצורתה כצורת אות יו"ד⁴⁹), דעל זה אומר כי כל בשמים ובארץ⁵⁰, ותרגם דאחיד בשמיא וארעא, שהיא ספירת יסודי⁵¹ שבחינת המלכות מקבל ממנה, ומה דאחיד בשמיא ובארעא, הנה שמים וארץ, שמים אש ומים (כדאיתא במדרש⁵²), בחינת חו"ג (בחי' המדות), וארץ הוא בחי' מלכות, והוא שע"י ספירת היסוד הוא יחוד חו"ג ומלכות.

ויובן ע"פ משנת"ל (ס"ב) שבפרק הקודם בהמאמר מבאר ענין היו"ד ואזעירת גרמה דהמקבל, שע"י נעשה כלי מוכשר לקבל, ובפרק זה מבאר ענין היו"ד ואזעירת גרמה למעלה בהמשפיע, שהו"ע הצמצום, שעל ידו נעשים מוכנים כל הענינים שרוצים להשפיע למטה. אמנם, כדי שתהי' ההשפעה בפועל, הנה גם לאחרי שהכלי (דמקבל) כבר מוכשר וההשפעה (מצד המשפיע) כבר מוכנת, צ"ל החיבור (דאחיד) דמשפיע ומקבל שניהם יחדיו, שענין זה נעשה ע"י ספירת היסוד, שיש בה ב' ענינים. ענין הא', שספירת המלכות מקבלת ממנה (שמורה על הכשר כלי המקבל והכנת אור המשפיע), וענין הב', דאחיד בשמיא וארעא, החיבור דמשפיע ומקבל.

ויובן זה ע"פ ביאור אדמו"ר הזקן^ה בפירוש הפסוק⁵³ בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, מהו הכפל דבן פורת גו' בן פורת (ב"פ), וגם מהו"ע עלי עין. ומבאר בזה⁵⁴, שענינו של יוסף, צדיק יסוד עולם⁵⁵, הוא ספירת היסוד, שעז"נ ייסוד סיומא דגופא⁵⁶, וגם "גופא וברית חשוב חד"⁵⁷. דלכאורה, הם ב' ענינים הפכיים, שהרי תחילה נאמר שיסוד אינו אלא סיומא דגופא, ואח"כ מוסיף שגופא וברית חשוב חד. ומבאר אדמו"ר הזקן,

ד) כ"ה בד"ה באתי לגני תרנ"ח (סה"מ תרנ"ח ע' ריב).

ה) הוספות לתו"א ר"פ ויחי (קה, א ואילך).

49) ראה זהר ח"א נו, א. ח"ג עד, סע"ב. ועוד.
50) דברייהימים"א כט, יא. וראה זהר ח"א לא, סע"א. ח"ב קטז, א. ח"ג רנו, סע"א. זהר חדש קג, ב. ועוד.
51) זח"א שם. ובכ"מ.
52) ב"ר פ"ד, ז.
53) ויחי מט, כב.
54) תו"א שם, ג ואילך.
55) משלי יו"ד, כה. ראה זח"א נט, ב.
56) תקוני זהר בהקדמה — "פתח אליהו" (יז, א).
57) זח"ג רכג, ב. רלו, א. רעט, א. רפג, א. ועוד.

שספירת היסוד מגעת למעלה ביותר עד לתכלית העלי', וכמו שרואים באדם למטה שאין קישוי אלא לדעת⁵⁸, שזה מורה על החיבור וההתקשרות. והאבר עם המוח שבראש יותר מכל שאר אברי הגוף, שהרי בשאר האברים גם אם יחשוב בתאווה לא יתפעל ידו או רגלו, ומזה מובן שהיסוד מגיע למעלה מעלה כו'. וכן הוא גם בדרך ההמשכה מלמעלה למטה, כמו בהמשכת הטיפה, שנמשכת מהמוכחר שבמוח⁵⁹ ובאה למטה מטה עד סיומא דגופא. וב' ענינים אלו (ההעלאה וההמשכה שבספירת היסוד) ישנם גם בעבודה דצדיק יסוד עולם. דהנה, בעבודת הצדיקים יש חילוקי מדריגות. יש צדיקים שהדביקות שלהם הוא בתכלית התפשטות הגשמיות במס"נ האמיתית מכל וכל כו', ויש צדיקים שאין להם מס"נ אמיתי כמו אלו, ועכ"ז הם גבוהים מאוד נעלים מאלו כו', וכענין ריב"ז עם רחב"ד שזה כעבד לפני המלך וזה כשר לפני המלך⁶⁰, דאע"פ שמס"נ של זה אמיתי יותר, אבל שורש נשמתו והשגתו אינה מגעת במקום גבוה כ"כ, שזה מבחי' חסד וזה מבחי' חכמה. אמנם, כאשר גם המס"נ של (הצדיקים שמדרגתם היא) מדרגת החכמה אמיתי יותר למעלה ממס"נ של (הצדיקים שמדרגתם היא) מדרגת החסד, אז אין לשער גודל המעלה שבזה, שיהי' ההתעוררות למעלה בב' המעלות, הא', במקום הנעלה ביותר, והב' בתוספת ההארה (בהמשכה למטה). וזוהי מעלת יוסף הצדיק, צדיק יסוד עולם, שהיו בו ב' ענינים הנ"ל, ששרש נשמתו היתה למעלה ביותר, וגם המס"נ שלו למטה היתה בתכלית העילוי, ולכך הגיע למעלה ברוממות המדרגות, ומשם נמשך למטה תוספת ההארה ביותר. וזהו בן פורת יוסף בן פורת עלי עין, שכפל הענין בא לרמזו ב' מיני התקשרות הנ"ל (מלמעלה למטה ומלמטה למעלה). כי הנה פורת הוא לשון פרי' ורבי', שהוא ענין ההתקשרות מלמעלה למטה (המשכה), להוליד נשמות ומלאכים. ומפרש הטעם למה יוסף הוא בן פורת, לפי שהוא בן פורת עלי עין, שמרבה עומק ההתקשרות מלמטה למעלה מעלה, שזהו עלי עין, למעלה מע' רבתי כו' (כמבואר שם בארוכה).

וזהו גם מ"ש הרב המגיד במק"א⁶¹ ש"יסוד יש בו כח לעלות עד הדעת ולהשפיע מן המוחין כו' והוא המחבר את הכל, כמ"ש כי כל

אוה"ת בהעלותך ע' תכו. ועוד.

58) יבמות נג, ב.

60) ברכות לד, ב.

59) ראה תניא קונטרס אחרון קנז, א.

61) אור תורה לג, ד ואילך. וראה גם שם

ביאורי הזהר לאדמו"ר האמצעי בלק קו, א.

ה, ג.

ביאורי הזהר להצ"צ ח"ב ע' תריג ואילך.

בשמים ובארץ כו' דאחיד בשמיא וארעא כו' על ידו הם מתחברים כי הוא צדיק כו' צדיק יסוד עולם. ובזה יביא השפע לעולם העשי' כו' כי לא בא לעולם העשי' אלא ע"י צדיק שבעולם העשי' כו' והבין". ויש לקשר זה עם תורת המגיד³⁰ הנ"ל (ס"ב) ממשל האב שמצמצם את שכלו בשביל בנו הקטן, ודוגמתו בנמשל, שהצמצום הוא בשביל ישראל, בשביל שיהיו ישראל צדיקים, שענין זה קשור עם צדיק יסוד עולם הנ"ל, שעל ידו נעשית המשכת כל הענינים מלמעלה.

ובזה מסיים ענין הג' שביו"ד, שמורה על ספירת היסוד, סיומא דגופא, דאחיד בשמיא וארעא, שמאחד את המשפיע והמקבל, היינו, שלאחרי שישנו הביטול שמצד המקבל (ענין הא' שבהיו"ד), והביטול שמצד המשפיע (ענין הב' שבהיו"ד), ישנו גם ענין הג' שביו"ד, שמחבר המשפיע והמקבל, היינו, שכל האותיות, כל ההמשכות מלמעלה, יומשכו ויבואו באופן של קליטה למטה בהמקבל.

ו) וממשיך בהמאמר, שכל הנ"ל הוא באות ד' שמסטרא דקדושה, משא"כ בסטרא דלעו"ז, אות רי"ש, עז"נ⁶² ולרש אין כל, שאין להם בחי' כל, כי כל בשמים ובארץ, דאחיד בשמיא ובארעא, היינו, שאין להם ספירת היסוד המחבר, ומשום זה אין לו כל כפשוטו (כיי אים איז קיין זאך ניטאָ). והוא היפך מ"ש ביעקב (שהוא כללות ענין הקדושה) יש לי כל⁶³. ומוסיף עוד ענין בזה, שאות ד' הוא גם מלשון דיבור, וזהו שאות ד' הוא מסטרא דקדושה, שמורה על הגילוי דדבר הוי', שעיי"ז נעשה התהוות וקיום כל המציאות (בדבר הוי' שמים נעשו גו'⁶⁴). משא"כ מצד הלעו"ז, ובפרט מצד התגברות הלעו"ז, ה"ז פועל גם בקדושה שיהי' הדיבור בתכלית ההעלם וההסתר, וכמ"ש⁶⁵ נאלמתי דומי' החשיתי גו'.

ויובן בהרחב הביאור הקשר והשייכות (דהעלם והסתר הדיבור להענין דלרש אין כל) מההיפך ומקצה הב' שיהי' לעתיד לבוא בתיקון הצמצום. הדנה, לעתיד לבוא כתיב⁶⁶ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר. וידוע הדיוק בזה, הרי התהוות העולם בדיבורו ית', בעשרה מאמרות, היא משם אלקים דוקא (ויאמר אלקים⁶⁷), ומהו אומרו

66 ישעי' מ, ה.

67 בראשית א, ג. ועוד. וראה זח"ג רטז,

סע"ב. ועוד.

62 שמואל-ב יב, ג.

63 וישלח לג, יא.

64 תהלים לג, ו.

65 שם לט, ג.

וראו גו' כי פי הוי' דיבר. אך הענין הוא כמו שמבאר אדמו"ר האמצעי ע"פ⁶⁸ הללו את הוי' מן השמים הללוהו במרומים גו' הללו את הוי' מן הארץ גו' החי' וכל בהמה וגו', שכל פרטי הנבראים בשמים וארץ עד למטה מטה מהללים לשם הוי', דלכאורה אינו מובן, איך שייך שהנבראים שהתהוותם משם אלקים, יהללו את שם הוי'. בשלמא אמירת קדוש קדוש קדוש הוי'⁶⁹ (שפירושו מובדל⁷⁰), שייכת גם בנבראים שנתהוו ע"י עשרה מאמרות דשם אלקים, כיון שגם משם אלקים יכולים לבוא להכרה דקדוש הוי', שהוי' הוא קדוש ומובדל. אבל מש"נ בכל פרטי הנבראים הללו את הוי' (ועד שאפילו באוה"ע כתיב⁷¹ הללו את הוי' כל גוים), אינו מובן, איך שייך ההילול דשם הוי' אצל נבראים שהתהוות מציאותם היא משם אלקים. ומבאר בארוכה, ע"פ מ"ש⁷² וידעת היום והשבות אל לבבך כי הוי' הוא האלקים, ואיתא בזהר⁷³ דהוי' ואלקים כולא חד שהוא עיקרא דכולא, ולכן, גם התהוות הנבראים משם אלקים היא באופן שהוי' ואלקים כולא חד, אלא ששם אלקים הוא ע"ד מגן ונרתק לשם הוי', כמ"ש⁷⁴ כי שמש ומגן הוי' אלקים, אבל, להיותו מגן ונרתק דקדושה, הנה גם על ידו יכול להיות אצל כל הנבראים הענין דהללו את הוי', ועד שהללו את הוי' (גם) כל גוים. אמנם, כל זה הוא בזמן הזה, שרק ע"י העשרה מאמרות דשם אלקים מגיעים לשם הוי', ובמילא ה"ו רק שמש הוי' כמו שהיא בתוך המגן והנרתק דשם אלקים, אבל לעתיד לבוא יהי' החידוש דונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר, שהקב"ה מוציא חמה מנרתקה⁷⁵, שמש הוי' יצא מהמגן ונרתק דשם אלקים, ואז יראו את הגילוי דשם הוי' כמו שהוא מצד עצמו, כי פי הוי' דיבר. וגילוי זה יהי' בכל הנבראים, כמ"ש וראו כל בשר, היינו, לא רק נשמות ומלאכים, אלא כל בשר, ועד לחיות ובהמות למטה, יכירו כי פי הוי' דיבר. וע"ד מ"ש (בהפרות שנשאו את הארון) וישרנה הפרות⁷⁶, שאמרו שירה, ומאי שירה אמרו כו' שירו⁷⁷

(1 תורת חיים ח"ב ע' 964 (בהוצאה החדשה — תצוה שכח, ד ואילך).

ח"ג קמג, א. רסד, א. ועוד.	68) תהלים קמח, א ואילך.
(74) תהלים פד, יב. וראה תניא שעהיוה"א	69) ישעי' ו, ג.
פ"ד. ובכ"מ.	70) לקו"ת אמור לא, א. ובכ"מ.
(75) נדרים ח, ב.	71) תהלים קיז, א.
(76) שמואל-א ו, יב.	72) ואתחנן ד, לט.
(77) תהלים צח, א.	73) ח"א יב, סע"א. ח"ב כו, ב. קסא, א.

להוי' שיר חדש⁷⁸, שזוהי השירה דלעתיד לבוא, כדאיתא במדרש⁷⁹ שהשיר דלעתיד לבוא, שאז תהי' גאולה שאין אחרי' גלות, הוא לשון זכר, שירו להוי' שיר חדש, והרי הגילוי דלעתיד לבוא יהי' באופן דוראו כל בשר, גם בהמות וחיות, כי פי הוי' דיבר, שדיבורו ית' יהי' בתכלית הגילוי.

משא"כ עתה בזמן הגלות הוא ההיפך מזה לגמרי, שדיבורו ית' הוא בתכלית ההעלם וההסתר, וכמ"ש נאלמתי דומי' החשיתי גו', נאלמתי לשון אלם, שזהו היפך ענין הדיבור. וכפי שמפרש הצמח צדק⁸⁰ שזהו גם שבזמן הגלות כתיב⁸⁰ כרחל לפני גוזזי' נאלמה, שהוא היפך ענין הדיבור. ומבאר מ"ש כרחל לפני גוזזי' דוקא נאלמה, דרחל הוא כנסת ישראל⁸¹, ספירת המלכות, ובזמן הגלות שאז ישנם גוזזי', הגוזזים בחי' שערות שלה, ה"ה נאלמה, שבחי' הדיבור שבעשרה מאמרות הוא בבחי' שתיקה ודומי', והמשכת החיות ע"י לכושים ושערות המסתירים על בחי' הדיבור⁸². וכמו שמבאר בעל ההילולא בהמשך הפרק, שהאור והחיות המחי' את הסט"א הוא הארה דהארה, חיצוני' דחיצוני', ובא בתכלית ההעלם — הנה המשל לזה הוא בדוגמת השערות, שהחיות שבהם אינו בגילוי, שלכן כאשר גוזזים השערות אין מרגישים כאב, לפי שהחיות שבהם הוא בצמצום היותר גדול, ואינו אלא חיצוניות דחיצוניות, להיותו נמשך ע"י הפסק וצמצום עצם הגולגולת. ולכן נקרא בשם נאלמה, שהוא היפך ענין הדיבור. ומבאר הצ"צ שזהו גם מ"ש נאלמתי דומי' החשיתי, כמ"ש בראשית חכמה⁸² שנאלמתי דומי' החשיתי ר"ת נדה [שנדה קאי על כללות זמן הגלות, שאז ירושלים גו' לנדה היתה⁸³, ומחורבנה של ירושלים נתמלאה צור⁸⁴], דנדה אותיות נד ה'⁸⁵, פי' שנתרחק הה"א אחרונה דשם מאות וא"ו, היינו, שהה"א אחרונה דשם הוי', ספירת המלכות, בחי' הדיבור, נודד ומתרחק מאות וא"ו שמורה על ההמשכה מלמעלה, ועי"ז

(ז) ראה רשימות לאיכה ע' 19 (אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'מח). אוה"ת בראשית נא, א.
רשימות לתהלים (יהל אור) עה"פ לט, ג (ע' קמו ואילך).
(ח) לקו"ת מסעי פח, ג.

78) ע"ז כד, ב. זח"ב קלז, סע"ב ואילך.
79) תנחומא בשלח יו"ד. ועוד.
80) ישע"י נג, ז.
81) זח"ב כט, ב. תניא פרק מה (סד, ב).
82) שער הקדושה פי"ז (ד"ה גם צריך ליהרר).
83) איכה א, ח.
84) רש"י תולדות כה, כג.
85) רמ"ז (הובא בנצוצי אורות) לזח"ב ג, ובכ"מ.

מתעלם ומסתתר הדיבור, כדאיתא בזהר⁸⁶ בגין דאתפרשו (ה"א מן וא"ו) כו' נאלמתי דומי', בגין דאסתלק וא"ו מן ה"א כו' דבור אתאלם^ט.

ומזה מובן, שהענין הנאלמתי דומי' החשתי, ר"ת גדה, נד ה"א מן וא"ו, הוא היפך הענין דכל, ספירת היסוד, דאחיד בשמיא ובארעא, שמחבר הוא"ו (שמים, ז"א) עם ה"א (ארץ, מלכות). וזהו גם הענין שלרש אין כל, שמצד זה שאין הבחי' דכל, דאחיד בשמיא ובארעא, היינו, שאין המשכת המדות, אות וא"ו, במלכות, אות ה"א, שזהו מה שנד ה"א מן הוא"ו, אזי נעשה ענין של רישות (רי"ש) ועוני.

ז) וממשיך בהמאמר, שזהו שיעקב אמר יש לי כל, ועשו אמר יש לי רב⁹⁰. כי הבחי' דכל, דאחיד בשמיא ובארעא, הוא בקדושה דוקא, אבל בעשו שהוא קליפה וסט"א אין בחי' כל המחבר, כי אם (יש לי) רב. והענין בזה, שרב מורה על ענין הריבוי וההתחלקות, היפך ענין האחדות (דאחיד) שבקדושה, וכדאיתא במדרש⁹¹ בעשו כתיב בי' שש נפשות וכתיב בו נפשות הרבה (ע"ד יש לי רב), דכתיב⁹² ויקח עשו גו' את נפשות ביתו, וביעקב שבעים נפש וכתיב בי' נפש א' דכתיב⁹³ ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב וגו'. וממשיך לבאר דמ"ש עשו יש לי רב אין זה סתירה להאמור שלרש אין כל, ע"פ מאמר רב מתיבתא (בזהר⁹⁴) מאן דאיהו זעיר איהו רב ומאן דאיהו רב איהו זעיר. דבקדושה דאיהו זעיר, דאזעירת גרמה, וכמ"ש⁹⁵ מי יקום יעקב כי קטן הוא, הנה עי"ז איהו רב, כי ע"י הביטול ה"ה מקבל כל ההשפעות מלמעלה, ועד להגילוי דביו"ד נברא העוה"ב שהוא הבחי' דלחזות בנועם הוי' (כנ"ל ס"ג). משא"כ בלעו"ז, מאן דאיהו רב, שהוא בהתרברבות (היפך הביטול), ההשפעה שמקבל אינה אלא מחיצוניות דחיצוניות, ולכן איהו זעיר, שהו"ע של מיעוט, כיון שאין

ט) ולכן, לעתיד לבוא יהי' דוקא "קול גדול", ו"קול כלה"⁸⁷. ובמדרש תהלים עה"פ⁸⁸ ה' מתיר אסורים איתא שלעת"ל הקב"ה מתיר אסורים דנדה⁸⁹.

86) ח"א קטז, ב. ועוד.
87) ראה תו"א ס"פ ויגש (מה, ריש ע"ב). ויגש מו, כו.
88) תהלים קמו, ז.
89) ראה אוה"ת בראשית שבהערה ז.
90) וישלח לג, ט.
91) ויק"ר פ"ד, ו. הובא בפרש"י עה"ת
92) וישלח לו, ו.
93) שמות א, ה.
94) ח"א קכב, ב. ח"ג קסח, א.
95) עמוס ז, ב. ה.

לו אלא השפעה גשמית בלבד, והרי גשמיות מצד עצמו, גם כשהוא בריבוי, יש לי רב, אינו מציאות כלל, איהו זעיר.

ויתירה מזה, שריבוי הגשמיות (יש לי רב) גופא פועל בו זעירות וקטנות. ומובן זה גם בעבודה, כפי שמבאר אדמו"ר מהר"ש בארוכה בפירוש הפסוק⁹⁶ אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו, שרואים אנו בטבע הבריאה שדבר המוכרח להאדם יותר ה"ה מצוי יותר וללא טירחא. וכמו האויר שמוכרח תמיד להאדם הרי הוא נמצא בכל מקום ואין צריך שום יגיעה כלל להשיגו, ואכילה ושת' שאינם מוכרחים בתמידות כ"כ כמו האויר, אינם נמצא כ"כ כמו האויר, ובזה גופא השת' שהיא מוכרחת יותר היא מצוי' יותר ובזול יותר, והאכילה שאינה מוכרחת כ"כ היא ביוקר יותר, והלבושים שאינם נחוצים כ"כ (שהרי גם בלעדם יוכל לחיות) הם ביוקר יותר, עד אשר הבנין שהוא עוד יותר מבלי צורך כו' ה"ז עולה ביוקר יותר ובא בטרחא ויגיעה כו'. ומכ"ש ענינים שהם מותרות לגמרי. אמנם ישנם כאלה שבשביל עניני מותרות מקריבים ומסכנים את עצמם, שזהו גם היפך שכל האנושי. ועז"נ אולת אדם תסלף דרכו, שהנהגה זו שמתנהג באולת ושטות לרדוף אחרי מותרות, תסלף דרכו, שלא זו בלבד שאינו משיג המטרה שלו, אלא אדרכה, שע"ז מתמעט, כיון שנעשה מבולבל, וחסרה לו מנוחת הנפש, ועי"ז נחסר אצלו גם בענינים הגשמיים הדרושים לו. וזהו מאן דאיהו רב איהו זעיר, שריבוי הגשמיות גופא פועל שנעשה זעיר.

וממשיך שם, שזהו שאמרו מרובים צרכי עמך ודעתם קצרה⁹⁷, שכל הסיבה מה שמרובים צרכי עמך לרדוף אחרי המותרות, הוא לפי שדעתם קצרה (שזהו"ע דאולת אדם) מלהבין שע"י הרדיפה אחרי המותרות ה"ה מאבד גם את הענינים המוכרחים. ומוסיף לפרש בפנימיות יותר, שעיקר פירוש ודעתם קצרה הוא בנוגע להעמקת הדעת באופן של התקשרות⁹⁸ [ע"ד המבואר לעיל (ס"ה) בענין יסוד סיומא דגופא, דגופא וברית חשוב חד], שאילו ה' מעמיק דעתו באלקות, לידע שה' אלקיך הוא

(י) המשך מים רבים תרלו בתחלתו.

ותפילת נעילה. ועייג"כ ברכות כט, ב.
98) ראה תניא ספ"ג. פמ"ב (נט, ב). ועוד.

96) משלי יט, ג.
97) פיוט בסליחות דערב ראש השנה

הנותן לך כח לעשות חיל⁹⁹, לא הי' מחפש תחבולות לנדוד בקצוי תבל, בה בשעה שמאמין ויודע (ידיעה אמיתית באופן של התקשרות, שחודרת בכל כחות נפשו) מ"ש¹⁰⁰ וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה, שיכול לברכו בכל אשר יעשה במקומו הוא, מבלי לילך למקום סכנה, ומבלי תחבולות וערמומיות כו'. וזהו שהטעם לכך שמרובים צרכי עמך הוא מפני שדעתם קצרה, היינו, העדר הדעת וההתקשרות להענין דוברך ה' אלקיך בכל אשר תעשה, שמזה בא המצב דאולת אדם תסלף דרכו לחפש תחבולות וכו', ובמילא באה גם ההשפעה באופן של עקמומיות (דאָס גייט מיט אַ קרומקייט), שתמורת רב (ריבוי גשמיות) נעשה זעיר, כנ"ל^{יא}.

ח) **וממשיך** בעל ההילולא בהמאמר, שההשפעה לקליפה וסט"א היא באופן שזה גופא עושה אותם בבחי' ישות יותר, וכמו פרעה שאמר לי יאורי ואני עשיתיני¹⁰¹, שזהו היפך האמת ממש, דהאמת הוא שנתברך בברכתו של יעקב, כמ"ש¹⁰² ויברך יעקב את פרעה, ברכו שיעלה נילוס לרגליו, אמנם, פרעה הוא אותיות הערף¹⁰³ הנה עוד כיחש והי' כפוי טובה לומר לי יאורי ואני עשיתיני, והיינו, שע"י ההשפעה ה"ה נעשה בבחינת יש יותר.

והענין בזה, שלמרות שישנו ריבוי ההשפעה (יש לי רב), הרי השפעה זו אינה אלא חיצוניות דחיצוניות, ולכן שייך בזה הענין דגוזזי' (שערות בלבד) שע"י נאלמה. וכך הי' אצל פרעה, אותיות הערף, שהי' כפוי טובה וכיחש לגמרי לומר לי יאורי ואני עשיתיני. וכתוצאה מזה נעשה הענין דלרש אין כל, שאין לו השפעה רוחנית כלל, ואפילו השפעת הגשמיות, כיון שאינה אלא מחיצוניות דחיצוניות, אין לה קיום לאורך זמן, להיותה היפך האמת¹⁰⁴.

יא) להעיר מהענין ד"חצי תאוותו בידו" שנתבאר בסה"מ קייץ ש"ת ע' 153.

ותיקונים שם (וראה אג"ק ח"ג ע' רצ).
 102) ויגש מז, יו"ד ובפרש"י שם.
 103) לקו"ת להאריז"ל וישב מ, א. שם ר"פ שמות. ובכ"מ.
 104) ראה לקו"ת צו יב, סע"ד. קונטרס ומעין מאמר יד פרק ד (ע' 80).

99) עקב ח, יח.
 100) פ' ראה טו, יח.
 101) בהמאמר (סה"מ ה'ש"ת שם) נדפס "לי יאור (בלי יו"ד) ואני עשיתיני". ולכאורה צ"ל כמו כאן (וכן הוא בסיום הסעיף), וכלשון הפסוק יחזקאל כט, ג. וראה הלשון שנעתק בתניא פכ"ב (כח, רע"א) ובהערות

ולהבין זה, דהן אמת שהקליפות מקבלים רק השפעה חיצונית דחיצונית, אבל הרי גם השפעה זו היא מהקדושה, ואיך אפשר שע"ז יהי בבחינת יש יותר, לומר לי יאורי ואני עשיתיני. ויובן ע"פ ביאור אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע"י שהטעם לכך שהסט"א מגבהת עצמה לומר לי יאורי ואני עשיתיני, הוא, לפי שאור הקדושה אינו מאיר בהם בגילוי, אלא נמצא בתוכם בבחינת גלות. דהנה, כאשר ההשפעה וההמשכה מלמעלה באה בסטרא דקדושה, כפי שנמשך לבנ"י, הרי כיון שהם בעצם כלים לאלקות, כלי מוכשר ומוכן לקבל ההמשכות מלמעלה — ע"י הביטול, כמבואר בתניא¹⁰⁵ שאין קדושה עליונה שורה אלא על מה שבטל אצלו ית', לכן, מתגלה בהם האור האלקי ומתאחד עמהם. משא"כ בסטרא דלעו"ז, כיון שבעצם אינם כלים לאלקות כלל — להיותם בפירוד, וכמ"ש¹⁰⁶ אשר חלק ה' אלקיך אותם לכל העמים, שהפרידן מאחדותו¹⁰⁷, היפך הביטול, לכן אין אור הקדושה מתלבש בהם ומתאחד עמהם, אלא נמצא בתוכם בבחינת גלות. וע"ד החילוק בין התלבשות נשמת האדם בגופו לענין הגלגולים, שהתלבשות הנשמה בגוף היא בדוגמת התלבשות אור בכלי (שהאור פועל בהכלי והכלי בהאור), לפי שהגוף הוא כלי מוכשר ומוכן לקבל הנפש, היינו, שחומר הגוף הוא לפי ערך צורת הנפש, ולכן פועל הגוף על הנשמה והנשמה פועלת על הגוף, ועד שמתאחדים לגמרי, משא"כ בענין הגלגולים, שנפש האדם מתגלגל בגוף הבהמה, אין זה פועל שינוי ועד שלא ניכר כלל בבהמה, כיון שאינה מוכנה ומוכשרת לקבל את הנשמה המגולגלת בתוכה. וכמשל אדם הקשור בשק, שאינו פועל מאומה בהשק. ודוגמתו בהשפעה לקליפה וסט"א, שגם ההשפעה המצומצמת, חיצונית דחיצונית, שבאה בפנימיות, אינה באופן של התלבשות אור בכלי (כיון שבעצם אין הקליפה וסט"א כלי מוכשר), אלא נמצאת שם באופן של גלות. ולכן, לא זו בלבד שהשפעת הקדושה אינה פועלת ענין של ביטול, אלא אדרבה, שע"ז ניתוסף כח בקליפה לפי שעה, שנעשה בבחינת יש יותר, לומר לי יאורי ואני עשיתיני.

ט) וכללות הענין בזה, דסטרא דלעו"ז חסר אצלם הענין התיכוני שהוא הביטול דאזעירת גרמה. כי, בהעדר הביטול דאזעירת גרמה

(ב) קונטרס ומעין מאמר ג (ע' 68).

107) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקע"א ע' קעג. תורת חיים נח עה, ג.

105) פ"ו.
106) ואתחנן ד, יט.

שמצד המקבל, חסר גם אצל המשפיע הצמצום שבשביל ההמשכה, וכתוצאה מזה נעשה המצב שלרש אין כל. ולזה צ"ל כללות העבודה של בניי [צדיק יסוד עולם, שהוא הבן שבשבילו הוא הצמצום מלמעלה באופן שעל ידו יומשכו כל הענינים למטה (כידוע¹⁰⁸ בפירוש גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור¹⁰⁹), וכנ"ל (ס"ה) בענין בן פורת יוסף בן פורת עלי עין] שנרמזת במשכן ומקדש, החל מקרשי המשכן — שגם בהרי"ש יתוסף יו"ד מאחוריו, היינו הביטול דאזעירת גרמה, שעיי"ז נעשה כלי מוכשר לקבל מהיו"ד, ביו"ד נברא העוה"ב, הגילוי דנועם הוי', ע"י בחי' יסוד דאחיד בשמיא וארעא. וכל זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל בקיום התומ"צ במשך שית אלפי שנין דהוה עלמא, ובפרט בעקבתא דמשיחא, שאז העבודה היא באופן דמן המיצר ביותר, הנה ע"י מן המיצר קראתי יי-ה¹¹⁰ נעשית גם ההמשכה באופן נעלה יותר, שעיי"ז פועלים הגילוי דלעתיד לבוא, ונגלה כבוד הוי' וגו', ונגלה דייקא, היינו, שהענין עצמו ישנו כבר (דער ענין איז שוין דאָ), אלא שהוא בהעלם, והחידוש דלעתיד לבוא אינו אלא בכך שהענין יהי' בגילוי, ועד שראו כל בשר, אפילו בהמות וחיות (כנ"ל). וזה יהי' בעגלא דידן במהרה ממש, כאמור, ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר.

השיחות תרפ"ח-תרצ"א ע' 260. וש"נ.
 109 בתפלת ערבית.
 110 תהלים קיח, ה. וראה סה"מ אעת"ר ע' א.

108 ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ע' שיז. תו"ח תצוה תסד, ב. שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ז. סה"מ תרנ"ט ע' עח. המשך תער"ב ח"א ע' תקנר. סה"מ תרע"ח ע' שעח. ד"ה ויקח ה"א תרצ"ה פרק כט. ספר